

HØRING: BREIVIKELVA OG TINDÅGA SMÅKRAFTVERK

Saksbehandler: Iren Førde

Arkiv: S10

Arkivsaksnr.: 14/651

Saksgang:

Sak nr:	Utvalg	Møtedato
17/15	Planutvalget	23.04.2015
11/15	Formannskapet	27.04.2015
/	Kommunestyret	

Det vises til: - Høringsdokumenter, mottatt 29.12.14

- Utsettelse av høringsfristen, mail fra NVE dat. 26.03.15
- Mail fra NVE dat. 26.03.15 ang befarings
- Mail til Blåfall AS dat. 26.03.15 ang befarings reindriftsinteressene
- Svarmail fra Blåfall AS den 26.03.15
- Mail til NVE den 07.04.15
- Svarmail fra NVE den 07.04.15
- Kopi av høringsuttalelser fra Statens vegvesen, dat. 30.03.14

Bakgrunn for saken:

Blåfall AS og Sjøfossen energi har søkt NVE om konsesjon for å bygge henholdsvis Breivikelva og Tindåga småkraftverk i Gildeskål kommune. Konsesjonssøknadene behandles samtidig med 6 andre kraftverk i småkraftpakke Svartisen. Kommunen er høringsinstans med frist for uttalelse 27. april; etter avtale med NVE.

Følgende forventes av Gildeskål kommune som høringsinstans (utdrag fra Orientering til høringspartene i saker der NVE kan gi tillatelse etter vannressursloven § 8):

NVE ønsker i størst mulig grad konkrete synspunkter på om tillatelse bør gis eller ikke, valg av eventuelle alternativer og forslag til avbøtende tiltak. Høringsuttalelser om myndighetenes energipolitikk på et generelt grunnlag, vil være av begrenset nytte i saksbehandlingen. Spesielt der søknader behandles gruppevis, ønsker NVE synspunkter på den samlede belastningen.

Dersom partene er kjent med forhold som ikke er belyst i tilstrekkelig grad i søknaden, ønsker vi opplysninger om det.

Det forventes at kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn og andre myndighetsorganer gir uttalelse med utgangspunkt i sine respektive ansvarsområder. Kommunene bes spesielt om å vurdere søknadene i forhold til gjeldende arealplanstatus.

Etter hva vi erfarer fra lignende saker blir vertskommunens meninger tillagt stor vekt i vurderingen av om konsesjon skal gis, og i så fall etter hvilket alternativ/hvilket omfang.

Prosjektene skal ikke behandles etter Samlet Plan for vassdrag, da de ikke overstiger grensen grensen på 10 MW (småkraftverk). Søknadene behandles etter vannressursloven.

Energianlegg trenger ikke behandles etter plan- og bygningsloven, og det er ikke lenger krav om reguleringsplan. Eventuelle innsigelser må reises i høringsperioden. NVEs vedtak kan påklages til Olje- og energidepartementet.

Det er også søkt om anleggskonsesjon etter energiloven for bygging og drift av kraftverkene med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinje.

Breivikelva kraftverk – Blåfall AS – opplysninger og begrunnelse fra søker

Breivikelva kraftverk vil utnytte et fall på 235 meter fra inntaket på 240 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 5 moh. Vannveien blir en 1,5 km lang nedgravd rørgate langs sydsiden av elva, i en bredde på 6-8 m. Inntaksbassenget har ved HRV en flate på ca 2000 m² og et oppdemmet volum på 2000 m³. Dammen er planlagt lagt til området ovenfor fossen. Høyeste del av dammen vil bli inntil 2 m. Alternativ B med plassering av dam nedenfor fossen vil gi mindre produksjon og en dyrere utbygging, men vil la området ved fossen og ovenfor forbli uberørt.

Kraftstasjonen er foreslått plassert like øst for veien. Elva renner ut i havet ca 100 m nedstrøm for planlagt stasjon.

Anlegget vil kreve forlengelse av eksisterende landbruksvei med ca 750 m fram til inntaket. Fra stasjonen vil det ikke være åpnet for allmenn ferdsel.

Det opplyses at det ikke vil bli behov for massedeponier da det ved graving for dam, grøft, kraftstasjon og kanal vil bli tilnærmet massebalanse i forbindelse med tilbakefylling og lokal terrengtilpasning ved kraftstasjonen og adkomstvei langs røret. Midlertidig deponi planlegges lagt til eksisterende grustak.

Støydemping er innlagt i planene.

Middelvannføringen er 730 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1850 l/s. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1550 m lang strekning av Breivikelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 185 l/s i sommersesongen og 15 l/s resten av året. Kraftverket vil ha en installert effekt på 3,5 MW og gi en årlig produksjon på 9,2 GWh. Produksjonen vil dekke forbruket av elektrisitet i 460 husholdninger.

Miljø, naturressuser og samfunn

Berørt område er i en markert U-dal med forholdsvis slake partier langs elva før terrenget stiger bratt opp mot fjellene. Lisidene nærmest elva er på det bratteste nesten helt øverst i den skogkledde delen av dalen. Her er det også en mindre foss.

Øvre del av området er preget av snaufjell som gradvis går over til fjellskog og skog nedover langs vassdraget. Området langs nedre del av elva, på begge sider, kjennetegnes av blokkmark og eldre bjerkeskog, rogn, selje og plantet granskog. Det er også ras og rasspor på begge sider.

I de nedre delene av elva er det utført forbygningsarbeider. Det går en landbruksvei og etter hvert sti langs elva på sydsiden til området nedenfor fossen.

Øverste delen av berørt område hvor inntaket er planlagt, er typisk flatere enn nedre delen og bærer preg av en «hengende» dal i forhold til nedre delen. Det er fra grunneier uttrykt ønske om å berøre kun den nedre delen av dette flatere partiet og holde seg godt nedenfor det lille vannet. Dette er det tatt hensyn til i planene.

Kartlegging og vurdering av effekten på det biologiske mangfoldet er gjort i rapport fra Ecofact AS nr 26-2010. Rambøll har utført fiskeundersøkelse og søk etter elvemusling.

Området som blir berørt er lite preget av menneskelig aktivitet, med unntak av forbygningsarbeider i den nedre delen av elva og eksisterende kraftlinjetraseer som går på tvers av elva ved planlagt kraftstasjon.

Utbygging er beregnet å medføre bortfall av INON-område sone 2 med 0,6 km². Dette skyldes bygging av vei inn i området.

Breivikelva er et synlig landskapselement fra fylkesvei 17 når det gjelder den nederste delen og den berørte fossen.

Det er i søknaden og i produksjonsberegningen forutsatt en minstevannføring tilsvarende 5-persentilen i elva og planlagt enkle biotopforbedrende tiltak for fisk i elva. Elva er ikke lakseførende.

Det forventes ingen vesentlige endringer når det gjelder grunnvannstand, vanntemperatur, isforhold eller lokalklima etter utbyggingen. Etter opprydding og tilgroing forventes ingen økt fare for erosjon, sedimenttransport eller tilslamming.

Det er ikke truede arter på den nasjonale rødlista tilknyttet elva. Ecofact AS har følgende oppsummeringer:

Topografien i lokaliteten er forholdsvis rolig og i liten grad typisk for bekkeløfter. Skogkvalitetene er også svake med stort innslag av sterkt påvirket bjørkeskog og noen granplantasjer. Vannføringen er sterkt varierende på grunn av lite nedbørsfelt og lite magasineringskapasitet i omliggende terreng. Flekkvis langs elva i nedre del er det små innslag av vegetasjon som kan karakteriseres som rik sumpskog (Fremstad 2001). På grunn av liten grad av bekkeløfttopografi og svake skogverdier vurderes influensområdet til å ha liten verdi (-).

Den reduserte vannføringen i elva vil føre til at det blir mindre arealer av fuktige randsone i Breidvikelvas elveløp. Dette gjør at habitatene for en del fuktrevende arter av moser, lav og karplanter blir redusert i omfang eller forsvinner helt. Det er imidlertid ingen rødlistede arter som er observert i slike habitater i Breidvikelva. Det blir også omfattende forstyrrelser med mye hugst av skog i forbindelse med nedgraving av rør. En samlet vurdering gir liten-middels negativt omfang (-/-).

Fiskeundersøkelser fra 2014 konkluderte med at elva har liten eller ubetydelig verdi for anadrom fisk. Elvemusling ble ikke funnet. Rambøll tror utbygging kan gi bedre oppvekstvilkår for ørretyngel.

Utbygger antar at utbyggingen generelt eller driften av anlegget ikke vil få konsekvenser for flora og fauna i det berørte området.

Det er ingen kjente kulturminner som vil bli berørt av tiltaket.

Berørt område er en del av Saltfjellet reinbeitedistrikt. Berørt område er betegnet som både sommer og vinterbeiteområde, ifølge reinkart. Det er avtalt befaring av området med reinbeitedistriktet.

Det foreligger avtaler med berørte grunneiere om overdragelse av alle rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Tiltaket hevdes å bidra til økt sysselsetting og inntekter for utbygger, grunneier og kommunen. Bygging av småskala kraftprosjekt er i overensstemmelse med myndighetenes ønske om bedre oppdekking av kraftunderskuddet ved hjelp av fornybar energi. Planlagt produksjon tilsvarer ca 20 % av forbruket av elektrisk kraft i kommunen. Gildeskål har i dag stort produksjonsoverskudd av elektrisk kraft.

Netteier i området har kommentert kapasitet i nettet og bekreftet at det planlagte anlegget vil kunne få tilgang uten større påkostninger.

Tindåga kraftverk – Sjøfossen Energi AS– opplysninger og begrunnelse fra søker

Tindåga kraftverk vil utnytte et fall på 463 meter fra inntaket på 475 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 12 moh tilbake til Tindåga. Vannveien blir en 1,45 km lang nedgravd rørgate på nordsiden av elva. Middelvannføringen er 450 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1130 l/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 4,4 MW og gi en årlig produksjon på 10,9 GWh. Kraftverket vil gi kraft til 545 husstander. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1,5 km lang strekning av Tindåga. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 100 l/s i sommersesongen og 34 l/s resten av året.

Kraftstasjonen vil ligge ca 50 m (luftlinje) øst for FV 17. Det er en fjellrygg mellom FV 17 og planlagt kraftstasjonsområde som skjærer for innsyn. Eksisterende vei langs nordsiden av Tindåga blir forlenget opp til ca kote 330. Det er planlagt ca 100 m permanent vei frem til kraftstasjonen på nordsiden av Tindåga.

Deler av overskuddsmassene vil brukes som omfyllingsmasser for nedgravde rør og til adkomstvei til kraftstasjonen. Videre kan massene brukes til samfunnsmessige formål som flomsikring, veibygging, og øvrige byggeprosjekter i Gildeskål. Det forutsettes at det etableres et massedeponi langs eksisterende traktorvei ved kote 230. Anslagsvis vil ca 50 % av utkjørte masser brukes til nevnte formål (vei, omfylling, samfunnsmessige formål) og at resterende legges i massedeponiet. Med en midlere høyde på 4 m vil massedeponiet utgjøre et areal på ca 1 dekar.

Det er planlagt en betongdam med størrelse 4 m x 30 m (H_{\max} x L_{\max}) på kote 475 (overløp). Like oppstrøms dammen er det planlagt å sprengte ut en kulp for å sikre gode inntaksforhold. Inntaksbassenget vil få et overflateareal på ca 500 m², hvorav ca. 300 m² er nytt neddemt areal. Totalt volum i bassenget vil bli ca 1250 m³.

Bygging av omsøkte kraftverk vil gi samfunnsmessige fordeler gjennom inntekter til eierne, grunneierne, fallrettighetshavere, kommune og stat.

Sørvest for Tindåga ligger kraftverkene Skromma og Lysvatn. Sør for Tindåga er det flere store kraftverk; Forså, Langvatn, Reinskar, Sjøfossen og Sundsfjord kraftverk. Øst for Tindåga i Beiardalen er kraftverkene Nordlandselva og Arstadfossen.

Det er gjort avtaler med de berørte rettighetshavere til både de fallrettighetene og arealene som er nødvendige for å bygge Tindåga kraftverk, dvs. arealer for inntak, dam, vannvei, kraftstasjon, uttak av stedlige masser, arealer for veibygging og deponering av masser.

Miljø, naturressuser og samfunn

Tindåga er relativt kort og uten store fossefall. Vegetasjonen langs elva domineres av bjørk og fjellbjørk (i øvre deler), men i enkelte partier finnes også granplantefelt. Granplantefelt er forholdsvis utbredt i landskapsregionen. Tindåga renner i stryk og småfosser. I nedre del av vassdraget, ved kraftstasjon, renner elva i en markert foss. Fossen er delvis synlig fra det nærmeste området rundt, og fra deler av fjorden og motsatt side av fjorden. Fossen er ikke synlig fra veien som passerer Tindåga (FV 17).

Landskapet rundt Tindåga er preget av urørthet. Det går en grus-/traktorvei i skogen nord for elva. En ATV-trasé går videre oppover et stykke fra tregrensen. Det er ingen bebyggelse nær elva, men enkelte hus og hytter langs fjorden. Det ligger også en hytte i lia, ca 900 meter nord for Tindåga.

Tiltaket forventes å påvirke landskap i middels negativ grad.

Tiltaket vurderes å få ubetydelig konsekvens for grunnvann, vanntemperatur, isforhold og lokalklima.

Konsekvensene for ras, flom og erosjon forventes å bli ubetydelige. Dette gjelder for både anleggsfasen og driftsfasen.

Tiltaket har liten til middels negativ virkning på naturmangfold. Det gir ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-).

Etablering av inntaksområde, kraftstasjon i dagen, nett-tilkobling, massedeponi og etablering/utbedring av veier fører til beslaglegging av areal. Økt menneskelig aktivitet vil ha en skremseffekt på fugl, rødlistede rovdyr og annet vilt i anleggsperioden. Dette kan tidvis endre artenes bruk av området, og fortrenge flere arter. Etter anleggsperiodens slutt forventes det at dyrene vil bruke området tilnærmet slik som i dag.

Prosjektet vil medføre hogst av bjørkeskog og plantet granskog i forbindelse med etablering av kraftstasjonsområdet, ny veg, restaurering av eksisterende veg, nedgravde rør med ryddebelte, og massedeponi. Elvekantvegetasjon vil bli neddemmet oppstrøms inntaket, uten at dette vil påvirke områder av særlig verdi for biologisk mangfold.

Redusert vannføring vil påvirke fuktighetskrevede flora langs elva negativt. På

prosjektstrekningen renner imidlertid elva, i større partier, over fjell hvor elvekanten er blankskurt.

Samlet sett for terrestrisk miljø vurderes påvirkningen å være middels negativ. Dette gir liten til middels negativ konsekvens (-).

Tindåga er lite egnet for fisk, og det er svært lite/ikke fisk her (Jan Larsen, pers. medd). Prosjektområdet har ingen verdi for fisk. Prosjektområdet vurderes å være av liten verdi for akvatisk miljø.

Elvas vannføring vil bli redusert til minstevannføring store deler av tida. Dette vil påvirke ferskvannsfauna mellom inntak og kraftstasjonen negativt ettersom leveområdene reduseres. Minstevannføring vil opprettholde en viss vannføring i elva, men arter kan forsvinne. I anleggsperioden kan det bli økt partikkelbelastning i elva. Partikler som evt. avsettes i kulper, vil bli vasket ut ved høye vannføringer. Det forventes ikke å bli varige effekter på bunnsstrat, fisk og annen ferskvannsfauna av dette.

Tindåga kraftverk forventes å gi liten til middels negativ påvirkning på akvatisk miljø.

Utbygging av Tindåga fører til bortfall og endring av INON-område sone 2 med ca 52 km².

Området har ingen kjente kulturminner.

Området er en del av Saltfjellet reinbeitedistrikt. Berørt område er betegnet som vinterbeiteområde, ifølge reinkart. Leder av distriktsstyret opplyser at rein også beiter i de laveliggende områdene langs kysten på våren/forsommeren. Søker forventer liten til middels negativ påvirkning på reindrift.

Samlet sett vurderes verdien for jord- og skogressurser å være liten. Tiltaket vurderes å ha liten negativ påvirkning på jord- og skogressurser.

Flere områder rundt Tindåga har status som viktige friluftsområder. Småtindan (figur 3-5) er et alpint høyfjellsområde med forrevne tinder og isbreer. Området er markert som "svært viktig" i Salten regionråds friluftslivkart og har nasjonal verdi. Området rundt Tindåga benyttes til noe skikjøring på seinvinteren, og til jakt (på privat grunn). Det jaktes både rype og elg. Det jaktes imidlertid ikke på alle vald (Jon Larsen, pers. medd.). Tindåga benyttes ikke til fiske (Jon Larsen, pers. medd.).

Søker mener prosjektområdet har middels verdi for friluftsliv. Det forventes liten til middels negativ påvirkning på friluftsliv.

Det ble vurdert å legge deler av vannveien i fjell. Dette ville vært positivt for landskap og miljøverdier, men ville vært en dyrere løsning samt skapt et større massedeponi.

Planstatus for de berørte områdene, begge prosjekt

I kommuneplanens arealdel er begge områdene betegnet som landbruks-, natur og friluftsområder (LNF-område) med forbud mot all bygging og deling. Sjøarealene er avsatt til FFFN – fiske, ferdsel, friluftsliv og natur.

Øst for områdene ligger viktige friluftsområder og INON-områder.

I den kommunale friluftskartlegginga er Småtindan definert som et svært viktig utfartsområde. Det er et alpint høgfjellsområde, med forrevne tinder og isbre. Memaurtinden er kommunens høyeste fjell på 1332 moh.

Slettjellet er et registrert utfartsområde i høgfjellet. Aktuelt for både sommer- og vinterbruk. Bratt adkomst langs skogsbilvei fra Asgotslett. Gammel gruvedift ved Kisfjellvatnet. Storslått utsikt til Småtindene.

Utmarksområdene er beiteområder for Saltfjellet reinbeitedistrikt.

I Breivika er det fast bosetting med 3 husstander, mens Tinnan ikke har fast bosetting. På Tinnan er det flere hytter.

Kommunedelplan for vassdrag

I sak 67/02 vedtok kommunestyret at det skulle gjøres en helhetlig vurdering av gjenværende vassdrag i forhold til kraftutbygging. Bakgrunnen var at kommunen allerede er vesentlig berørt av utbygging. Arbeidet med en kommunedelplan for vassdrag ble meldt oppstartet i mai 2003. Planen ble imidlertid ikke ferdigstilt grunnet manglende kapasitet ved drifts- og næringsetaten. Det var heller ikke avsatt midler til innleie av ekstern bistand; noe som er en forutsetning da nødvendig kompetanse ikke finnes i kommunen.

Kommunestyret vedtok i sak 23/04 at arbeidet skulle stilles i bero og at planen skulle innarbeides i kommunens planprogram og gis prioritet i sammenheng med kommunens øvrige planarbeid. I tillegg inneholdt vedtaket følgende : *Hvis flere vassdrag skal bygges ut, pålegges utbygger å utarbeide en konsekvensanalyse over alle vassdrag som er tenkt utbygd. Disse vurderes samlet av kommunestyret.*

Pr i dag er dette ikke gjort. Siden dette vedtaket har kommunen støttet utbygging av Tverråga, og gitt dispensasjon fra arealplanen for prosjektet.

Lokal energiutredning

For alle kommuner i Norge er det utarbeidet lokale energiutredninger som oppdateres annet hvert år. Utredningene skal gi informasjon om lokal energiforsyning, stasjonær energibruk og alternativer på dette området, og gjennom å øke kunnskapen bidra til en samfunnsmessig rasjonell utvikling av energisystemet.

Det er områdekonsesjonæren, det vil si nettselskapet som har fått konsesjon til å levere strøm i den aktuelle kommunen, som har ansvar for å oppdatere utredningene. For Gildeskål er det Nordlandsnett som lager utredningen. Siste utredning er fra 2012.

Vedlagt følger sammendrag og konklusjon. Her framgår det at energibruk til boligformål er dominerende. Det forventes ingen store endringer i energibruken totalt. Ny fritidsbebyggelse antas å veie opp for forventet nedgang i folketallet. Noe ny næringsvirksomhet kan forventes.

Muligheter som finnes for anlegg av mini- og mikrovannekraft i tillegg til de som til nå er planlagt bør undersøkes. NVE har beregnet potensialet til 73,4 GWh (< 3kr/ kWh), inklusive Samlet Plan.

Kommunen har i dag en stor kraftproduksjon, takket være Sundsfjord kraftverk. Kraftverket ble bygget i perioden 1960 til 1963. I tillegg finnes det fem mindre kraftverk: Forså (1963), Langvann (1979), Reinskar (2008), Sjøfossen (1949) og Skromma (2009).

Det er under planlegging 4 småkraftverk, med en samlet installert ytelse på 15,0 MW og en årsproduksjon på 49,1 GWh: Breivikelva, Kjellingelva, Tindåga og Tverråga. Tverråga fikk konsesjon i 2009, men er ikke utbygd.

Regional plan om småkraftverk

Nordland Fylkeskommune vedtok regional plan om små vannkraftverk i Nordland i februar 2012.

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland er utarbeidet på bakgrunn av tematiske utredninger og nasjonale og regionale føringer, slik dette kommer til uttrykk i blant annet stortingsmeldinger og fylkesplanen. Planen inkluderer retningslinjer for viktige faglige tema, og overordnede strategier som knyttes til prinsipper for god planlegging, regional politikk og generelle konsesjonsvilkår. For å nå målene i de overordnede strategiene er det utarbeidet tematiske retningslinjer som skal ivareta konflikt med viktige miljøverdier og andre arealinteresser.

Prosjektområdet ligger i planen innenfor vannområde Sør-Salten. Del 3 av planen gir en beskrivelse av hvert av de ti vannområdene og verdier som finnes innenfor hvert av utredningstemaene.

INON

INON betyr inngrepsfrie naturområder. INON-områdene er delt i 3 soner; 1-3 km fra inngrep, 3-5 km og over 5 km fra inngrep. Med inngrep menes tyngre tekniske inngrep som veier, større kraftledninger, vannkraftmagasin. Den inngrepsfrie naturen er under stadig større press. Villmarkspreget natur er natur som ligger fem kilometer eller mer i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Rundt starten av 1900-tallet var om lag halvparten av Norges areal villmarkspreget. Per januar 2013 var rundt 12 prosent villmarkspreget.

Områder uten tekniske inngrep blir sett på som en knapphetsressurs både i nasjonal og internasjonal sammenheng, og er en viktig del av den norske naturarven. Det er viktig å ta vare på disse områdene med "naturlig natur". De gir mulighet for unike naturopplevelser, er viktige for mange arter og er også noe som kommende generasjoner har rett til å oppleve.

Etter hvert som inngrepene eter seg inn i norsk natur, mister vi mange kvaliteter. Mange av inngrepene er irreversible. Verken landskapet eller det biologiske mangfoldet vil lett kunne gjenskapes. Områdenes verdi for friluftsliv, turisme og forskning forringes.

Høringsuttalelse Statens vegvesen

Vegvesenet forlanger flytting av avkjørsel for begge prosjektene.

Vurdering:

Gildeskål kommune er allerede sterkt berørt av kraftutbygging. Det var også bakgrunnen for kommunestyrets ønske om en helhetlig vurdering av gjenværende vassdrag i forhold til kraftutbygging. Dessverre ble ikke arbeidet med en kommunedelplan for vassdrag fullført, og er heller ikke blitt prioritert i ettertid.

For å gi et bilde på dagens situasjon vises her en tabell over vannkraftverkene i Gildeskål:

Kraftverk	Eierforhold	Installert effekt [MW]	Midlere årsproduksjon [GWh]
Sundsfjord	SKS Produksjon AS	102,0	553,7
Forså	SKS Produksjon AS	12,0	50,2
Langvann	SKS Produksjon AS	5,0	20,3
Sjøfossen	Sjøfossen Energi AS	4,0	18,9
Skromma	Sjøfossen Energi AS	2,3	9,7
Reinskar	Sjøfossen Energi AS	9,0	44,9
Sum		134,3	697,7

I tillegg er det gitt konsesjon til utbygging av Tverråga.

Ved forrige revisjon av arealplanen ga Sjøfossen Energi AS innspill om at følgende vassdrag burde vurderes for småkraftverk: Kjellingelva, Hellervikelva, Tindåga, Breivikelva, Sandvatn, Tverråga, Vakkerdalselva, Krokkelva og Forsåelv. Av disse inngår Sandvatn og Vakkerdalselva i verneområder på Sundsfjordfjellet, Tverråga er gitt konsesjon for utbygging og Breivikelva og Tindåga er under behandling for konsesjon. Det gjenstår da fire elver av de som var av interesse for utbygging i 2007.

Til pågående revisjon av arealplanen er det så langt ikke mottatt innspill fra kraftselskap.

Oversikten viser at kommunen pr i dag har bygd ut mange vassdrag, og at det er viktig å gjøre en nøye vurdering av ytterligere utbygginger. Dersom det gis konsesjon til de omsøkte kraftverkene i denne saken, er det svært få vassdrag igjen som kan være av interesse for kraftselskapene. Hensikten med å utarbeide en samlet plan vil da være borte.

Vassdrag har en flerbruksverdi; som landskapselement og ressurs for rekreasjon/friluftsliv, biologisk mangfold, men også som vannforsyning, energiproduksjon og annen næringsutvikling.

Økonomi og betydning for lokalsamfunnet

De omsøkte utbyggingene av Breivikelva og Tindåga er beskjedne utbygginger som neppe vil medføre flere arbeidsplasser i kommunen. Selve anleggsfasen forventes imidlertid å gi noe oppdrag til lokalt næringsliv.

Rent generelt vil en utbygging ha en positiv økonomisk effekt i form av skatter og avgifter m.v; inntekter til grunneier, kommune og stat. Disse to kraftverkene vil imidlertid ikke utløse noen ekstraordinære skatter slik større vannkraftverk gjør. Kommunen har blant annet ikke rett på konsesjonskraft fra kraftverk som behandles etter vannressursloven. Kommunen har

heller ikke rett til å kreve engangsbeløp som kompensasjon; i alle fall ikke som del av konsesjonsbehandlingen.

Kraftverkene vil innbringe eiendomsskatt til kommunen. Planlagt årlig produksjonen i Breivikelva og Tindåga kan begge sammenlignes med Skromma, som i 2015 vil gi kommunen en eiendomsskatt på ca 216.000.

Inntektene må veies opp mot de miljømessige konsekvensene. Selv om de miljøfaglige rapportene konkluderer med at det ikke er spesielle verdier eller er svært viktige områder som berøres, vil utbygging medføre varige endringer av landskapet og redusert vannføring i de to elvene. Dette vil mest sannsynlig også føre til tap av arter.

Utbyggingene legger ytterligere press på inngrepsfri natur i kommunen og regionen. Uberørt natur og elver som løper fritt har en egenverdi som ikke må undervurderes.

Fordelene med utbygging anses å være av ren økonomisk art, men vil ikke ha stor samfunnsmessig betydning slik rådmannen ser det. Selv om regjeringen har som uttalt mål å bygge ut ny fornybar energi, og de omsøkte utbyggingene ikke ser ut til å være i konflikt med retningslinjene for utbygging av små vannkraftverk i Nordland, må Gildeskål kommune vurdere den samlede belastningen som stadig nye vannkraftutbygginger medfører for naturen i kommunen.

Kommunen har et stort produksjonsoverskudd av elektrisk kraft, og har ikke behov for mer kraft pr i dag. Dette sammen med de mange kraftutbyggingene som allerede er gjennomført, gjør at rådmannen er i sterk tvil om disse søknadene kan anbefales.

Kommuneplanens arealdel er vedtatt etter en omfattende prosess hvor alle berørte parter har hatt anledning til å uttale seg. Arealbruken i kommuneplanens arealdel er juridisk bindende. Selv om det ved forrige revisjon kom innspill om utbygging av mange vassdrag, ble ikke dette lagt inn i planen. Det ble tvert i mot vedtatt å få utarbeidet en kommunedelplan for vassdrag for å gjøre en samlet vurdering av gjenværende vannressurser. En slik plan, vil belyse hvilke interesser som knytter seg til de ulike vassdragene, og samtidig si noe om konsekvensene ved utbygging. Det kan være at noen av de uberørte vassdragene også kan være av interesse som vannkilde. Kommunen opplever at stadig flere private vannverk ønsker at kommunen tar over ansvaret for vannforsyninga.

De planlagte utbyggingene ligger i områder som i kommuneplanens arealdel er betegnet som landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder). Tiltakene er således i strid med gjeldende arealplan. Utbygging kan ikke starte uten at kommunen har gitt dispensasjon fra arealplanen.

Når det gjelder hensynet til reindrifta, mener rådmannen det er viktig å begrense nye tiltak i utmark; spesielt i lavereliggende kystområder som er lite berørt i dag. Utviklingen vi har sett de siste årene, er at det beites mer regelmessig i kommunen – fortrinnsvis fra tida etter jul og utover mot våren. Rådmannen oppfatter at de kystnære områdene er svært viktige på denne tida av året, da her er betydelig mindre snø og is enn de høyere liggende fjellområdene. Vinterbeite er etter det vi kan se, minimumsfaktoren for reinbeitedistriktet.

I områder med aktivt landbruk, er det noe konflikt med landbruksnæringa da rein trekker inn på innmark. Det er da viktig at vi legger til rette for reinbeite i andre områder, og ikke stadig tillater inngrep i relativt uberørt utmark.

Dersom konsesjon gis, forventes det at kommunen mottar søknader om dispensasjon fra arealplanen for de respektive utbyggingene, og at vi også mottar detaljplan selv om selve bygginga er unntatt behandling etter plan- og bygningsloven.

Avbøtende tiltak dersom det gis konsesjon

Kommunen har følgende innspill dersom det gis konsesjon:

- Skogen beholdes så tett inntil veier og anlegg som mulig for å gi skjul
- Som anleggskraft benyttes strøm fra eksisterende kraftlinje i stedet for dieselaggregat
- Skånsom plassering av kraftverksbygningene, vei og deponi vil holde negative virkninger på lavest mulig nivå
- Det er viktig å beholde en vegetasjonssone langs elvekantene
- Første gangs oppstart av kraftstasjonene (utspyling av partikler) må skje rolig og over en viss tid slik at større punktutslipp av partikler ikke forekommer.
- Spyleflommer vurderes dersom reguleringen fører til begroingsproblemer
- Avløpsvann fra riggområder må renses på en tilfredsstillende måte.
- Det forutsettes at avfall fra anleggsarbeidet og riggområdene sorteres og behandles på forskriftsmessig måte
- Drivstofftanker skal lagres over bakken med lekkasjesikring og overløp via godkjent oljeavskiller
- Det gjennomføres et oppryddingsarbeid på anleggsstedene og riggområdene etter avsluttet anleggsperiode
- Riggområdene bør ikke plasseres tett ved vassdragene av hensyn til uhell
- På overflaten i veigrøfter og på deler av skjæringer som er spesielt utsatt for erosjon skal det tilbakeføres grovt materiale for å redusere erosjonsfaren
- Anleggsveier som ikke er nødvendige for framtidig drift av anleggene, skal fjernes når anleggene er ferdig
- Anleggsveiene gjøres tilgjengelig for skogsdrift
- Bruk av helikopter begrenses til et minimum dersom det er rein i området i anleggstida
- Anleggstrafikk i Breivika skal begrenses på kveldstid
- Større anleggsarbeid bør unngås i B i yngle- og hekkeperioden om våren og sommeren (mars – juli), for å redusere de negative virkningene på det lokale viltet
- Kjørespor i våtmarksområder bør unngås
- I Breivikelva bør det etableres en djupål i tilknytning til en kulp, slik at fisken etter behov kan trekke ned i kulpen. I utløpet av kulpen bør det etableres en terskel med grus som kan gi en framtidig gyteplass. Flere terskler lenger opp i elva vil være positivt for fisk, og bør vurderes sammen med grunneierlaget
- Deponiet ved Tindåga etableres slik at en unngår utvasking og erosjon i massene. Det etableres plan for tilsåing og tilplanting av stedlige arter, samt tilsyn med deponiet
- Planlegging og gjennomføring av arbeidene må skje i samråd med Saltfjellet reinbeitedistrikt

Samlet vurdering og konklusjon

De positive konsekvensene av utbygging er primært av økonomisk art; i anleggsfasen for entreprenører og lokalt næringsliv og i driftsfasen for utbygger, grunneier, kommune og stat. I tillegg kan utbyggingene være med å sikre eksisterende arbeidsplasser i de to selskapene. Bortsett fra anleggsfasen vil betydningen for lokalt næringsliv være minimal.

Samfunnsøkonomisk gir utbyggingene kommunen marginalt høyere inntekter.

Spørsmålet om utbygging bør først og fremst ses i lys av at svært mye av kraftproduksjonspotensialet i Gildeskål allerede er utnyttet. Utbyggingene har hatt og har stor økonomisk betydning for kommunen, men har også hatt konsekvenser bl.a. for friluftsliv, fiske og landskapsbildet. Dersom det fortsatt er ønskelig å utarbeide en vassdragsplan, bør dette gjøres før kommunen sier ja til de omsøkte konsesjonene - hvis ikke vil det ha liten hensikt å lage plan da det er få uberørte vassdrag igjen.

Utbygging medfører varige endringer av landskapet og redusert vannføring i de to elvene. Dette vil mest sannsynlig også føre til tap av arter.

Hensynet til reindriftsnæringa tilsier at vi må være restriktiv med å tillate nye inngrep i uberørte beiteområder. I disse områdene er reinbeite ikke i konflikt med andre næringsinteresser.

Gildeskål er en kommune som satser stort på hyttebygging og tilrettelegging for fritidsinteressene. Skal kommunen fortsatt markedsføre seg som en fritidskommune, er det viktig å bevare vakre landskap med ubebrørt natur. Elver som renner fritt er viktige kvaliteter i dette bildet. Det må legges til rette for at naturen bevarer sine kvaliteter og er tilgjengelig for alle. Begge de omsøkte elvene grenser opp mot store, viktige friluftsområder med tinder og høyfjell. Ytterligere reduksjoner av INON-områdene er svært negativt. Terskelen for å berøre disse områdene bør være høy.

Etter rådmannens vurdering er de negative konsekvensene større enn de positive. For kommunen som helhet må ulempene ved å bygge ut enda to elver, anses som større enn fordelene.

Forslag til vedtak:

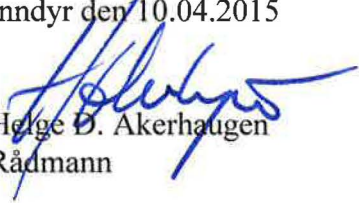
Gildeskål kommune går imot at det gis konsesjon for å bygge ut Breivikelva og Tindåga som omsøkt. Hovedbegrunnelsen er at kommunen allerede har utnyttet sitt potensiale til kraftutbygging i stort monn. Før kommunen kan anbefale nye kraftutbygginger, skal det utarbeides en kommundelplan for vassdrag for å kunne gjøre en helhetlig vurdering av de gjenværende vassdragene.

Dersom det likevel gis konsesjon forutsettes det at kommunens innspill til avbøtende tiltak imøtekommes.

Høringsuttalelsen fra Planutvalget sendes NVE innen den avtalte høringsfristen. Uttalelser fra formannskap og kommunestyre ettersendes.

GILDESKÅL KOMMUNE

Inndyr den 10.04.2015

Helge D. Akerhaugen
Rådmann

Iren Førde
Saksbehandler